

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1936.

Första kammaren.

Nr II.

Fredagen den 21 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Justerades protokollen för den 15 och den 18 innevarande månad.

Upplästes följande till kammaren inkomna telegram:

Tallinn 21 febr. 1936.

Riksdagens första kammare, Stockholm.

Begäres fortsatt ledighet. Resa. Offentligt uppdrag. Från lördagen tills vidare.

Wohlin.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, herr Wohlin vore av ifrågavarande uppdrag hindrad att delta i riksdagsarbetet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 66, angående biträden åt ärkebiskopen.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 75, angående placering i lönehänseende av vissa befattningshavare vid domänverket;

nr 76, angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond; samt

nr 77, angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden i Stockholm m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition, nr 83, angående posthusbyggnad å Kungsholmen i Stockholm.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 2 och 32, bevillningsutskottets memorial nr 7 samt andra lagutskottets utlåtande nr 14.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående grunderna för bestämmandet av provisoriskt dyrortstillägg m. m. åt vissa befattningshavare i statens tjänst;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till svenska järnvägsmännens vilohemsförening u. p. a. för utvidgning av föreningens semesterhem å Hällekind;

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av återbetalningsskyldigheten beträffande av reparatören H. C. T. Lund oriktigt uppburna dyrtidstillägg; samt

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning om anslag till studielånefonden.

Anmälades och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror;

nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen; samt

nr 32, i anledning av väckt motion om viss ändring i 21 kap. 10 § lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet.

Anmälades och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för J. O. Wiklund, Kalvträsk, från viss betalningsskyldighet;

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av viss fastighet till Malå kommun i Västerbottens län;

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att godtaga ackord å kronans fordringar för försålda kronoegendomar;

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 23 december 1914 (nr 451) om hingstbesiktningstväng;

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedskrivning av ett S. Holmgren, Vilhelmina, beviljat lån för anordnande av kalktillverkning;

nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 1 lagen den 6 juni 1925 (nr 382) angående uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.;

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronan tillhöriga områden inom Karlskrona stad;

nr 41, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa fastigheter i Stensele socken; samt

nr 42, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och lägenheter från sådana egendommar.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 43, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker.

Anmälades och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 49, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 31 maj 1932 (nr 156) om anstånd i särskilt fall med gälds betalning.

Herr **Reuterskiöld** erhöåll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Genom bankoutskottets avgörande av en besväråfråga rörande tillsättning av en befattning inom riksdagsbiblioteket har en principfråga av största betydelse kommit i förgrunden, en principfråga, som bankoutskottet inte kan avgöra men som för förvaltningen av riksdagsbiblioteket är av väsentlig betydelse. På grund av denna under riksdagen inträffade händelse tillåter jag mig, herr talman, att väcka en motion, gående ut på att riksdagen ville anslå medel till avlöning av en extra förste bibliotekarie med statsvetenskaplig juridisk utbildning och de uppgifter, varom i motionen förmåles.

Därefter avgav herr *Reuterskiöld* ifrågavarande motion, nr 304, om inrättande av en extra förste bibliotekariebefattning vid riksdagsbiblioteket.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Anmäldes och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtannden:

nr 4, i anledning av väckt motion om upphävande av bestämmelsen om uppresning vid voteringar inom riksdagens kamrar;

nr 5, i anledning av väckt motion om införande i riksdagsordningen av förbud för landshövding att deltaga i riksdagens utskott eller i val till dylikt utskott;

nr 6, i anledning av väckt motion om viss ändring av 8 § i lagen om kommunalstyrelse på landet;

nr 7, i anledning av väckta motioner om beredande av rätt för municipal-samhälle att upprätta högre folkskola;

nr 8, i anledning av väckt motion om en allsidig, fri och förutsättningslös utredning av vår författningsfråga;

nr 9, i anledning av väckta motioner om åtgärder till lättande av riksdagens arbetsbörda eller begränsning av dess arbetstid;

nr 10, i anledning av väckt motion om viss komplettering av lagen angående rikets flagga;

nr 11, i anledning av väckt motion om borttagande ur kommunallagarna av bestämmelsen om två tredjedels majoritet för beslut i vissa frågor; och

nr 12, i anledning av väckt motion angående ändring i kommunalförfattningarnas bestämmelser om tiden för offentliga stämmor; samt

andra lagutskottets utlåtannden:

nr 15, i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården;

nr 16, i anledning av väckta motioner angående genomförande av viss ändring i lagen om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete;

nr 17, i anledning av väckt motion angående viss bogserbåtspersonals inrymmande under lagen om arbetstidens begränsning; och

nr 18, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 3 med förslag till lag om socialregister, dels ock i ämnet väckta motioner.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.10 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 22 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Herr statsrådet *Schlyter* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 74, angående befrielse för förre vice korpralen Nils Edor Knapasjö från viss betalningsskyldighet;

nr 80, med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 27 juni 1902 (nr 72 s. 3) angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran m. m.;

nr 81, angående beredande av medel till täckande av brister å marinens förskotts- m. fl. konton;

nr 82, angående befrielse för översten och sekundchefen för Livregementet till häst greve W. A. Douglas och kapten vid kustartilleriet H. H. Victorin från viss betalningsskyldighet;

nr 84, med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor;

nr 86, angående förvärv för kronans räkning av vissa jord- och vattenområden vid Stadsforsen i Indalsälven m. m.;

nr 87, angående befrielse för chauffören Alvar Wilhelm Folke Pettersson från viss betalningsskyldighet;

nr 88, med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank m. m.;

nr 89, angående kapitalökning för arrendeegnahmefonden; samt

nr 90, angående användande av medel ur domänverkets markinköpsfond för förvärv av fastigheterna Gamen nr 8 och 9 i Luleå stad.

Anmäldes och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 44, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 45, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för dels styckjunkaren vid Karlsborgs artilleriregemente H. S. V. Ahlkvist, dels ock B. F. Bodin från dem ådömd betalningsskyldighet till kronan;

nr 46, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för underofficeren av 3:e graden på övergångsstat vid kustartilleriet A. V. Hall att tillgodoräkna sig viss tjänstetid för placering i löneklass;

nr 47, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av mark för utvidgning av Norrlands trängkärs skjutbaneområde; samt

nr 48, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord.

Företogs val av tjugufyra valmän för utseende av ej mindre riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare än även riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till valmän utsedda:

herr Bagge	med 76 röster,
» Bergström	» 76 » ,
» Björnsson	» 76 » ,
» Forssell	» 76 » ,
» Gabrielsson	» 76 » ,
» Granath	» 76 » ,
» Gustafson, Fritiof,	» 76 » ,
» Hamrin	» 76 » ,
» Hansson, Sigfrid,	» 76 » ,
» Jonsson	» 76 » ,
» Karlsson, Gottfrid,	» 76 » ,
» Klefbeck	» 76 » ,
friherre Lagerfelt	» 76 » ,
herr Linder	» 76 » ,
» Norling	» 76 » ,
» Nylander	» 76 » ,
» Sandegård	» 76 » ,
» Svenson, Ernst	» 76 » ,
» Svensson, Martin,	» 76 » ,
» Tamm, Gustaf,	» 76 » ,
» Tjällgren	» 76 » ,
» Wagnsson, Ruben,	» 76 » ,
» Westman	» 76 » ,
» Åkerberg	» 76 » .

Anställdes val av sex suppleanter för de valmän, som av kammaren fått i uppdrag att utse ej mindre riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare än även riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till suppleanter utsedda:

herr Hagman	med 42 röster,
» Hjalmarsson	» 42 » ,
» Bengtsson	» 42 » ,
» Björck, John,	» 42 » ,
» Gustavson, John,	» 42 » ,
» Sanne	» 42 » ,

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottning bestämd.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet herr *Reuterskiölds* motion, nr 304, om inrättande av en extra förste bibliotekariebefattning vid riksdagsbiblioteket.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtanden nr 4—12 och andra lagutskottets utlåtanden nr 15—18.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 2, angående regleringen för budgetåret 1936/1937 av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet.

Punkterna 1—19.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 20.

Lades till handlingarna.

Punkterna 21—28.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 29.

*Ang. stats-
verkets kost-
nader i anled-
ning av lagen
om fri rättegång.*

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag hade utskottet i förevarande punkt hemställt, att riksdagen måtte till Kostnader, som enligt lagen om fri rättegång skola gäldas av allmänna medel, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 475,000 kronor.

I motiveringen hade utskottet anfört bland annat:

»Utskottet anser sig böra ytterligare understryka vikten av att största möjliga sparsamhet iakttages vid handhavandet av statens medel i förevarande hänseende. I anslutning till de av riksdagen tidigare gjorda uttalandena vill utskottet framhålla angelägenheten av att vid beviljandet av fri rättegång all den försiktighet iakttages, som utan eftersättande av berättigade intressen kan ske. Det synes utskottet vidare böra övervägas, huruvida icke åtgärder, utöver redan vidtagna, kunna ifrågakomma för att inom rimliga kostnader ernå det med anslaget avsedda syftet.»

Herr Sjö Dahl: Herr talman! Statsutskottet har i denna punkt uttalat, att de ersättningar, som av statsmedel utgå till rättegångsbiträden och vittnen i samband med de fria rättegångarna, borde efterses, så att kostnaderna icke sprunge upp för mycket. Det är givet, att jag icke vill rikta någon anmärkning mot själva sparsamhetstendensen som sådan. Jag vill blott erinra om det sammanhang, som denna fråga om ersättning vid fria rättegångar har med rättshjälpanstalterna.

För några år sedan vidtog man ändringar av de normer, efter vilka ersättning utgick vid de fria rättegångarna. Det betydde, att rättshjälpsanstalterna fingo minskade medel för sin drift, och herrarna må erinra sig, att de inkomster, som rättshjälpsanstalterna i riket på det sättet fingo, likväl skulle utgå till bestridande av kostnaderna för den fria rättsvården utan rättegång åt fattiga och mindre bemedlade människor. Jag tycker att det onekligen är något egendomligt, att statsmakterna först besluta att ge understöd åt rättshjälpsanstalterna, dels direkt genom anslag, dels indirekt genom ersättning vid de fria rättegångarna, och sedan minska ersättningen åt rättshjälpsanstalterna för de fria rättegångarna. Och nu tycks ju statsutskottet, fastän redan förut vissa åtgärder vidtagits av regeringen och statsmakterna för att minska dessa kostnader, önska att ytterligare sådana åtgärder skola vidtagas.

Jag måste för min del säga, att den billigaste och bästa rättsvård, som lämnas fattiga och mindre bemedlade personer här i landet, den sker ändock genom rättshjälpsanstalterna. Jag minnes, att justitieministern för några år sedan satte i gång med vissa utredningar för att ta upp detta spörsmål till förnyad

Ang. statsverkets kostnader i anledning av lagen om fri rättegång. (Forts.)
 behandling, och jag skulle verkligen önska, att det måtte beredas möjlighet för justitieministern att inom en icke allför avlägsen tidpunkt åter taga upp detta spörsmål till undersökning, så att man kan få den landet i dess helhet omfattande organisation av rättshjälpsanstalter, som säkerligen är en förutsättning för att hjälp i rättsfall, vare sig inför rätta eller utom rätta, skall i tillbörlig utsträckning kunna lämnas obemedlade och mindre bemedlade personer.

Jag skulle, herr talman, till statsutskottets föreliggande yttrande bara vilja knyta dessa anmärkningar och samtidigt uttala en förhoppning, att ett initiativ till hjälp åt rättshjälpsanstalterna, direkt eller indirekt, snart måtte kunna tagas av justitieministern.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt.

Punkten 30.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 31.

Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen att till Övervakning av villkorligt dömda för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

Ang. anslag till övervakning av villkorligt dömda.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag hade utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena, nr 117, inom första kammaren av herr *O. Wangson* och den andra, nr 239, inom andra kammaren av herr *P. Pehrsson* i Göteborg och herr *E. Lind*, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att ersättningen för övervakande av villkorligt dömda skulle utgå med 12 kronor för första månaden och 3 kronor för varje efterföljande och att för budgetåret 1936/1937 härför skulle anvisas ett förslagsanslag av 105,000 kronor.

Utskottet hade i den nu ifrågavarande punkten yttrat:

»Av statsrådsprotokollet liksom av motionerna framgår, att föreningen Skyddsvärnet i Göteborg i en till departementschefen ställd skrivelse gjort samma framställning som motionärerna. Departementschefen har i anledning därav uttalat, att det berörda spörsmålet syntes böra prövas vid pågående utredning angående villkorlig dom. Skrivelsen har därför överlämnats till de sakkunniga, som omhänderhava denna utredning för att tagas i övervägande vid fullgörande av deras uppdrag. Då frågan om höjd ersättning till övervakare av villkorligt dömda sålunda är föremål för utredning, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka förevarande motioner.

Under åberopande härav och då Kungl. Maj:ts förslag ej givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa, att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Wangsons samt herrar Pehrssons i Göteborg och Linds förenämnda motioner (I: 117 och II: 239) till Övervakning av villkorligt dömda för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor.»

Herr Wangson, Otto: Herr talman! Jag skall inte drista mig att mot ett enhälligt statsutskott göra något yrkande, men jag vill inför kammaren och kanske inte minst inför justitieministern understryka den bekymmersamma, ja förtvivlade situation, i vilken föreningen Skyddsvärnet i Göteborg befinner sig och som i motionen närmare belyses. I denna situation har föreningen kommit genom den sänkning, som 1933 gjordes av ersättningen för övervakning av

Ang. anslag till övervakning av villkorligt dömda. (Forts.)

de villkorligt dömda, vilken övervakning i största utsträckning i Göteborg handhafs av denna förening sedan övervakningsinstitutets tillkomst. I motionen har därför yrkats höjning av denna ersättning till det ursprungliga beloppet. Det är riktigt, och det är väl en av anledningarna till utskottets avslagsyrkande, att förhållandena gestalta sig väsentligt olika i andra delar av landet, men vad särskilt Göteborg beträffar, baserar sig i hög grad hela övervakningsinstitutet på denna Skyddsvärnets verksamhet. Förhållandena äro där sådana, också rent ekonomiskt för denna förening, att det är stor sannolikhet för att om inte föreningen erhåller hjälp, närmast på det sätt, som i motionen yrkats, eller också på annat sätt, står föreningen inför nödvändigheten att nedlägga sin verksamhet.

Betydelsen av denna verksamhet har rådhusrätten, å femte avdelningen, i Göteborg vitsordat. »Att resultatet här i staden», säger rådhusrätten bland annat i sitt yttrande, »av de villkorliga domarna blivit så utomordentligt gynnsamt, som fallet varit, tillskriver avdelningen i främsta rummet det förträffliga sätt, varpå övervakningen handhafs.» Och avdelningen motser med verklig oro »möjligheten, att Skyddsvärnet skulle nödgas av ekonomiska skäl nedlägga sin övervakningsverksamhet», då rådhusrätten därigenom »skulle komma i ständigt beråd för anskaffande av övervakare med erforderlig kompetens och säkerligen ofta misslyckas häri».

Statsutskottet hänvisar nu till den inom departementet pågående utredningen, och det skulle kanske kunna tända en hoppets gnista hos motitonärerna, om ej förhållandet hade varit sådant, att omedelbara hjälpåtgärder äro av nöden för att förhindra en katastrof. I detta läge får jag nöja mig, herr talman, med att rikta en vädjan till herr justitieministern, om inte man möjligen på andra vägar skulle kunna komma föreningen till mera omedelbar hjälp i denna hotande situation.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, bifölls vad utskottet i den under behandling varande punkten hemställt.

Punkterna 32 och 33.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkterna 34 och 35.

Lades till handlingarna.

Punkterna 36—40.

Vad utskottet hemställt bifölls.

*Om ersättning
till övervakare
av villkorligt
frigivna.*

Punkten 41.

I en inom första kammaren av herr *G. W. Källman* väckt motion, nr 175, hade hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av kungörelsen den 23 december 1918 angående bestridande av kostnader för övervakning av villkorligt dömda, att dylik ersättning jämväl skulle tillkomma övervakare av villkorligt frigivna.

Utskottet hade i den nu föredragna punkten av angivna orsaker hemställt, att herr Källmans berörda motion (I: 175) icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr Källman: Herr talman! Det är uppenbart, att jag icke kommer att göra något yrkande. Det är ju första gången, som denna fråga väckts i riks-

Om ersättning till övervakare av villkorligt frigivna. (Forts.)
dagen. Den förtjänar emellertid att bli föremål för uppmärksamhet i samband med den utredning om de villkorligt dömda, som pågår och så småningom kommer att slutföras. Jag har i min motion velat påpeka, huru övervakningen av de villkorligt frigivna är minst lika betungande och ansvarsfull som övervakningen av de villkorligt dömda. Det har framhållits i motionen, att de villkorligt dömda i regel mera ha kontakten kvar med livet och sin verksamhet, under det de villkorligt frigivna ha förlorat denna kontakt. Jag hade naturligtvis ingen anledning att hoppas på ett tillstyrkande utlåtande, då det ju lär vara en princip, att statsutskottet icke vill tillstyrka anslag för nya ändamål på enskilda motionärers förslag, men någon gång skall man ju börja, och därför hoppas jag, att motionens framförande skall ge anledning till en smula fundering över frågan.

Jag har, herr talman, intet yrkande.

Efter det överläggningen ansetts härmed slutad, bifölls vad utskottet i den nu ifrågavarande punkten hemställt.

Punkterna 42—45.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 46.

Lades till handlingarna.

Punkterna 47—51.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 52.

Lades till handlingarna.

Punkten 53.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 54.

Lades till handlingarna.

Herr statsrådet *Schlyter* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 92, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;
nr 93, angående pension åt förre arbetaren vid statens järnvägsbyggnader
O. Andersson;
nr 94, angående rätt för småskollärarynnan Augusta Maria Samelius till
viss tjänstårsberäkning för pension; samt
nr 95, angående anslag till tullverket för budgetåret 1936/1937.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av statsutskottets utlåtande nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställningar angående anslag till byggnader för statens bakteriologiska laboratorium och till lån till utvidgning av Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets memorial nr 7, angående särskild ersättning åt en tjänsteman hos utskottet.

I detta memorial hade utskottet på åberopade grunder hemställt, att riksdagen måtte besluta, att den övergångsbestämmelse, som vore fogad till de av 1934 års riksdag antagna avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m., skulle äga tillämpning å tjänstemannen hos bevillningsutskottet C. P. Engblom.

Herr **Nilsson, Johan**, i Kristianstad: Då det konstaterats, att olika meningar gjort sig gällande angående detta ärendes formella behandling, anhåller jag, herr talman, att få yrka, att frågan återremitteras till bevillningsutskottet.

Efter härmed slutad överläggning yttrade herr talmannen, att därunder endast yrkats, att det nu förevarande memorialet skulle visas åter till utskottet.

På gjord proposition bifölls nämnda yrkande.

Vid förnyad föredragning av andra lagutskottets utlåtande nr 14, i anledning av väckt motion om befrielse från avgift till folkpensioneringen för vissa tjänstemän och arbetare i statens tjänst, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 74, 80—82, 84, 86—90 och 92—95.

Anmälades och bordlades bevillningsutskottets betänkanden:

nr 8, i anledning av väckt motion om visst tillägg till 5 § s) tulltaxeförordningen;

nr 9, i anledning av väckt motion om viss ersättning till förre vinhandlaren Ernst Laurell;

nr 10, i anledning av väckt motion om vis ersättning till förra cigarrfabrikanten Flora Swensson; samt

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande jämte en i ämnet väckt motion.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.50 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 25 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Levinson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 78, angående inköp av fastigheten nr 3 i kvarteret Bispen i Lund m. m.;
och
nr 79, angående förstärkning av åttonde huvudtitelns anslag till kommittéer
och utredningar genom sakkunniga.

Justerades protokollet för den 19 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat
läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare, Stockholm.

Med åberopande av närlagda läkarintyg får jag härmed vördsamt anhålla
om ledighet tills vidare från riksdagsarbetet.

Stockholm den 24 februari 1936.

J. M. Bäckström.

Ledamoten av riksdagens första kammare herr *J. M. Bäckström* är fr. o. m.
den 24 februari tills vidare på grund av neuralgi i vänster arm och skuldra
oförmögen att deltaga i riksdagsarbetet.

Stockholm den 25 februari 1936.

Hilding Berglund,

leg. läk.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i åberopade läkar-
intyget omförmälda hindret varade.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse,
nr 50, till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverksproposi-
tionen gjorda framställningar om anslag till byggnadsarbeten, avseende kom-
munikationsdepartementets verksamhetsområde.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna
protokoll:

År 1936 den 22 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse riks-
dagens justitieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna
hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren Nils Teodor Ljunggren samtliga avgivna eller 46
röster,

i följd varav herr revisionssekreteraren Nils Teodor Ljunggren blivit till riksdagens justitieombudsman utsedd.

K. G. Westman.
Ewert Jonsson.

E. O. Magnusson.
Axel Lindqvist.

År 1936 den 22 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse den man, som skall efterträda riksdagens justitieombudsman, i fall denne, innan nästa lagtima riksdag anställt nytt val av justitieombudsman, skulle med döden avgå, samt utöva ämbetet under den tid, justitieombudsmannen kan vara av svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån hindrad; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren Knut Harald Nissen samtliga avgivna eller 46 röster,

i följd varav herr revisionssekreteraren Knut Harald Nissen blivit utsedd till justitieombudsmannens efterträdare.

K. G. Westman.
Ewert Jonsson.

E. O. Magnusson.
Axel Lindqvist.

År 1936 den 22 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse riksdagens militieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren Torsten Paul Jonathan Petersson samtliga avgivna eller 46 röster,

i följd varav herr revisionssekreteraren Torsten Paul Jonathan Petersson blivit till riksdagens militieombudsman utsedd.

K. G. Westman.
Ewert Jonsson.

E. O. Magnusson.
Axel Lindqvist.

År 1936 den 22 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse den man, som skall efterträda riksdagens militieombudsman, i fall denne, innan nästa lagtima riksdag anställt nytt val av militieombudsman, skulle med döden avgå, samt utöva ämbetet under den tid, militieombudsmannen kan vara av svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån hindrad; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr byråchefen Frans Gustaf Sture Centerwall samtliga avgivna eller 46 röster,

i följd varav herr byråchefen Frans Gustaf Sture Centerwall blivit utsedd till militieombudsmannens efterträdare.

K. G. Westman.
Ewert Jonsson.

E. O. Magnusson.
Axel Lindqvist.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om dessa val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till skrivelser till Konungen med anmälan om de verkställda valen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående befrielse för förre vice korpralen Nils Edor Knapasjö från viss betalningsskyldighet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 80, med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 27 juni 1902 (nr 72 s. 3) angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 81, angående beredande av medel till täckande av brister å marinens förskotts- m. fl. konton; samt
nr 82, angående befrielse för översten och sekundchefen för Livregementet till häst greve W. A. Douglas och kaptenen vid kustartilleriet H. H. Victorin från viss betalningsskyldighet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 84, med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 86, angående förvärv för kronans räkning av vissa jord- och vattenområden vid Stadsforsen i Indalsälven m. m.; samt
nr 87, angående befrielse för chauffören Alvar Wilhelm Folke Pettersson från viss betalningsskyldighet.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 88, med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 89, angående kapitalökning för arrendeeignahemsfonden; och
nr 90, angående användande av medel ur domänverkets markinköpsfond för förvärv av fastigheterna Gammen nr 8 och 9 i Luleå stad.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 92, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;
nr 93, angående pension åt förre arbetaren vid statens järnvägsbyggnader O. Andersson; samt
nr 94, angående rätt för småskollärarinnan Augusta Maria Samelius till viss tjänstårsberäkning för pension.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 95, angående anslag till tullverket för budgetåret 1936/1937.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran bevillningsutskottets betänkanden nr 8—11.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag ber att få hemställa, herr talman, att kammaren måtte besluta, att bevillningsutskottets betänkande nr 11 skall sättas först bland två gånger bordlagda ärenden på morgondagens föredragningslista.

Vad herr förste vice talmannen sålunda hemställt bifölls.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 78 och 79 blevo desamma på begäran bordlagda.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 305, av herr *Lindhagen*, och

nr 306, av herr *Reuterskiöld*,

båda i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall förordna om kreditspärr.

Anmäldes och bordlades

första lagutskottets utlåtanden:

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg och tillfällig löneförbättring åt biskopen i Härnösands stift Torsten Bohlin;

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket;

nr 11, i anledning av väckta motioner om upphävande av den s. k. Åkarpslagen;

nr 12, i anledning av väckt motion angående viss ändring av de för aktiebolag och bankföretag gällande bokföringsföreskrifterna;

nr 13, i anledning av väckt motion om påskyndat avskrivande av prästerskapets till statsverket indragna tionde; och

nr 14, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skuldebrev m. m., dels ock i ämnet väckt motion; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1935 fattade beslut; och

nr 20, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i lagen om arbetstidens begränsning.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.13 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
